

Húsmarhatartók és az agrár-környezetgazdálkodás

Augusztus 31-én végéhez ér a 2004 őszen indított Nemzeti Vidékfejlesztési Terv Agrár Környezetgazdálkodási (AKG) Programja, másnap azonban indul az új AKG. A mintegy 22 000 gazdálkodó által a programban szerepeltetett terület 1,4 millió hektár, valószínűsíthető, hogy az eddig is igen népszerű program iránt változatlanul komoly érdeklődés várható a gazdák részéről.

Az AKG keretében adott földalapú támogatások nem klasszikus támogatások, hanem a környezettudatos gazdálkodás és a fenntartható mezőgazdasági gyakorlat kialakítása során felmerülő többletköltségek és kieső jövedelem ellentételezése. A támogatott gazdálkodónak a programba bevitt területre a támogatási időszak 5 éves időtartamára be kell tartania a vállalt előírásokat.

Extenzív állattartást folytató gazdálkodóknak, így a húsmarhatartóknak különösen fontos és hasznos programról van szó. Elsősorban gyepgazdálkodási programokra szoktak ilyenkor gondolni, de jelentős támogatáshoz juthatunk különböző szántóföldi célprogramokból.

Hisz takarmánytermő területeink egy része szántóföldhöz kötődik, s a húsmarhatartó gazdaságok könnyebben teljesítik a célprogramok előírásait. Miért? A gabonafélék termesztésének korlátozása a vetésforgóban, nem okoz gondot a szálas-tömegtakarmányt termesztőnek. A tápanyag-visszapótlás szerveztrágyával biztosítható. Sőt okos (és a szükségletekhez igazodó) vetésforgóval és extenzív szántóföldi gazdálkodással (~60 000 Ft/ha támogatás) egyszerre növelhetjük takarmánytermesztésünk és gazdálkodásunk biztonságát. A természetvédelmi zonális szántóföldi célprogramok esetében kapott támogatás 20–30 q gabona árának felel meg.

Azonban ne feledjük, ez nem ingyen kapott pénz, ezért nekünk, a vállalt kötelezettségeket be kell tartanunk.

A területre vonatkozó előírások

- A gazdának legalább 2009. 9. 1-jétől földhasználati joggal kell rendelkeznie, mely a program végéig fennáll. E jogosultságokat a helyszíni ellenőrzés során bizonyítani is kell.

- az adott célprogram előírásainak megfelelően szükséges hasznosítani a területet;

- legkisebb támogatható terület 1,0 ha, a táblák nem lehetnek 0,3 ha alattiak, szántóföldi programok esetében 75 ha feletti;

- a területazonosítási kérelmet a támogatási határozat jogerőre emelkedést követően 90 napon belül kell benyújtani. Ez azt jelenti, hogy a kötelezettségvállalással érintett területeket EOVS koordinátákkal kell jól meghatározhatóan (sarokpontokat) bejelölni. Ezt a dokumentációt az MVH-nak be kell nyújtani. Ennek a területi eltérések, és meghatározási pontatlanságok elkerülése az indoka. Az

EOVS koordináták meghatározását finanszírozza az állam (a rendeletben meghatározott mértékben), az első kifizetési kérelemmel együtt kell benyújtani az ez irányú kifizetési kérelmet is;

- egy terület csak egy célprogramban vehet részt;

- 5 éves kötelezettségvállalás terheli a programban szereplő területeket és a gazdálkodókat (a környezetvédelmi gyeptelepítés esetében 10 év).

A gazdaság teljes területére vonatkozó szabályok

Be kell tartani:

- a kölcsönös megfeleltetés előírásait;

- a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásait,

- a tápanyag-gazdálkodás és a növényvédőszer-használat minimum-követelményeit,

- gazdálkodási naplót kell vezetni a gazdaság teljes területére vonatkozóan.

Szántóterületekre vonatkozó speciális előírások

- Tápanyag-gazdálkodási és földhasználati tervet kell készíteni évente;

• csak környezetkímélő besorolású (sárga vagy zöld) növényvédő szerek alkalmazhatók.

A támogatással kapcsolatos fontosabb tudnivalók

• A támogatási kérelmet 2009 május 16 és június 30 közötti időszakban az MVH-nak elektronikus úton kell benyújtani. Egy kérelmező egy támogatási kérelmet adhat be;

• a támogatási kérelmek elbírálását az MVH végzi, a rendeletben közzétett pontozási szempontok alapján rangsort állít fel;

• kifizetési kérelmeket 2010-től lehet benyújtani, évente az egységes támogatás részeként május 15-éig;

• a támogatási időszak alatt a célprogramok között nem lehet váltani;

• a kötelezettségvállalással érintett terület elhelyezkedése nem változhat;

• a vállalt kötelezettségeket a program alatt csak egyszer lehet átadni (vis maior esetet kivéve), egy földhasználónak, aki a célprogram és az intézkedés jogosultsági kritériumainak megfelel.

Az induló AKG programban 4 célterületet (szántó, gyepek, ültetvény, vizes élőhely) támogatnak, a húsmarhatenyésztők elsősorban a szántó és a gyepek célprogramokban érdekeltek. Minden célprogram csoport tekintetében megkülönböztetünk horizontális (mindenhol alkalmazható) és zonális (az arra kijelölt területeken alkalmazható, ezt a rendelet mellékletei tartalmazzák) célprogramokat. A horizontális célprogramok kevesebb kötelezettségvállalással, így kevesebb támogatási összeggel járnak, míg a zonális célprogramok

HORIZONTÁLIS SZÁNTÓFÖLDI CÉLPROGRAMOK NÉHÁNY FONTOSABB ELŐÍRÁSAI			
Előírások	Integrált szántóföldi növénytermesztési célprogram	Tanyás gazdálkodás célprogram	Ökológiai szántóföldi növénytermesztési célprogram
Középmély lazítás az 5 év alatt	1x	1x	1x
5 éves vetés-szerkezeten belül	őb-kuk-nf: max. 60% pill. növ: min 10%	őb-kuk-nf: max. 50% pill. növ: min 10%	őb-kuk-nf: max. 50% pill. növ: min 10%
Zöldtrágya alkalmazása az 5 év alatt	1x	1x	1x

(őb: őszi búza, kuk: szemes kukorica, nf: napraforgó, pill. növ: pillangós növények)

magasabb természet- és környezetvédelmi előírásai miatt értékesebbek. A zonális célprogramok ráépülnek a horizontális célprogramokra, azoknak továbbfejlesztett „módosulásai”.

Szántóföldi agrár-környezetgazdálkodási célprogram csoport (táblázat)

A zonális szántóföldi célprogramok általános előírásokkal társulnak:

• hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap és szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása tilos. Melioráció és öntözés nem végezhető;

• rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos;

• rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.

A célprogramok további előírásait a rendeletben találhatják.

Gyepgazdálkodási célprogram csoport

Az induló AKG-ban új elem a gyepeken belül a legelő- és a kaszálóterületek támogatásának szétválasztása.

Általános előírás, hogy a célprogramba bevitt gyepterületre vonatkozóan legalább 0,2 állat-

egység/ha legeltethető állatállomány megléte (tartója az igénylő). Legeltethető állatfajok: szarvasmarhafélék, lófélék, juh és kecske.

A gyepek felülvetése, vegyszeres gyomirtása, műtrágyázása, szerves trágyázása (kivéve a legelő állat által elhullajtottat) és öntözése tilos.

Kaszálást követően a kaszálást anyagot egy hónapon belül a területéről le kell hordani.

A gyepek túllegettetése tilos, pásztoroló vagy szakaszolt legeltetést kell alkalmazni, őszi tisztító kaszálás elvégzése kötelező.

Legelő: elsősorban legeltetéssel hasznosítva, évente egy kaszálás engedélyezett.

Kaszáló: kizárólag kaszálással hasznosított terület.

A zonális célprogramok esetében a következő általános előírások társulnak:

• fogasolás, gyepszellőztetés tilos, a területen mindenmű vízelvezetés tilos;

• villanypásztor csak az illetékes állami természetvédelmi szerv előzetesen kiadott, a célprogram 5 évére vonatkozó írásos véleménye alapján alkalmazható;

• kaszálás megkezdése előtt legalább 5 nappal írásban, elektronikus úton vagy telefona-

xon, illetve e-mail címen be kell jelenteni az illetékes állami természetvédelmi szervnek a kaszálás pontos helyét és tervezett kezdési időpontját;

• minden kaszáláskor táblánként legalább 10%, de legfeljebb 15% kaszátlan területet kell hagyni, kaszálásonként eltérő területen;

• a talált fészkek körül 0,5–1 hektáros védőterületet kell kialakítani a természetvédelmi szerv javaslata alapján;

• madárbarát kaszálási módszert kell alkalmazni, kaszálásnál vadriasztó lánc használata szükséges;

• széna betakarításakor a munkavégzés csak napkelte után napnyugtáig megengedett;

• kaszálási időpontok meghatározása: célprogramonként változó.

Gyepterületek támogatási összegeinél megkülönböztetnek Natura 2000 gyepterületet és nem Natura 2000 gyepterületet, erre a Natura 2000 gyepterület más támogatási forrásból finanszírozott támogatása miatt van szükség.

A támogatási összegek a célprogramok által előírt követelmények miatt tág intervallumban adhatók meg:

• szántóföldi agrár-környezetgazdálkodási célprogram csoport: 155,0–310,0 euró/ha;

• gyepgazdálkodási célprogram csoport: 40,0–155,0 euró/ha;

• gyeptelepítési célprogramok: 238,0–305,0 euró/ha.

A rendelet teljes tartalmát (terjedelménél fogva) sajnos nincs módunkban ismertetni, amire vállalkozhattunk az az érdeklődés felkeltése volt. Egyet azonban megállapíthatunk, az AKG programok komoly segítséget nyújthatnak a húsmarhatenyésztőknek gazdálkodásuk során. Arra buzdítunk mindenkit, hogy vegye kézbe a rendeletet.

Kovács Zoltán

